

KİTAP İNCELEMESİ

Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi

Dorothy G. Singer Jerome L. Singer

Arş. Gör. Zeynep ÇETİNKAYA

Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
Türkçe Eğitimi Bölümü, İzmir
E-posta: zeynep.cetinkaya@deu.edu.tr

Bu çalışmada Dorothy G. Singer ve Jerome L. Singer'ın "Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi" adlı kitabının 1. baskısı değerlendirilecektir. Kitap, 11 bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde, bazı yazarların çocukluk dönemlerindeki oyunlarla ilgili biyografilerine, otobiyografilerine ve anılarına yer verilmiştir. Çocukluk oyunları, oyunu destekleyen kişiler, oyuncakların oyun üzerindeki etkisi, oyun oynamada yer ve zamanın önemi gibi konular ele alınmıştır. İkinci bölümde, oyunların, çocukların bilişsel ve sosyal yönlerini etkilediği vurgulanmıştır. Çeşitli araştırmacıların, bilişsel-duyusal psikolojide çocuk oyunları ile ilgili görüşlerine değinilmiştir.

Üçüncü bölümde, çocuğun yaratıcılığının ve hayal gücünün gelişmesinde ailenin rolü ele alınmıştır. Ailenin, çocukların hayali ve sosyodramatik oyunlara, duyuşsal-motor oyunlardan sembolik oyunlara doğru yönlendirmede etkili olduğu belirtilmiş, bu konuyla ilgili olarak yapılan deneysel çalışmalara yer verilmiştir. Dördüncü bölümde, yaratıcı oyunların en fazla olduğu dönemin okul öncesi dönem olduğu belirtilerek bu dönem çocuklarının oyun oynamasını sağlayan bilişsel yeteneklere değinilmiştir. Hayal oyunlarının bulunulan yere, cinsiyete, yaşa ve oyuncağın türüne göre değıştiğini belirleyen çalışmalara yer verilmiştir.

Beşinci bölümde, çocukluk dönemi hayal arkadaşları konusu ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Hayali oyun arkadaşlarının, çocukların yaratıcı ve bilişsel gelişimlerinde etkili olduğu, yetişkinlerde ise bu arkadaşların roman, resim, beste vb. ürünlere yansıdığı belirtilmiştir. Bu görüşleri desteklemek için konuyla ilgili bazı araştırmaların sonuçları sunulmuştur.

Altıncı bölümde, ikinci bölümdeki görüşlere ek olarak hayal ve taklit oyunlarının çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine katkıları, bu tür oyunların oluşma nedenleri ve yetişkin davranışları ele alınmıştır. Ayrıca hayal oyunları ile dil kullanımı arasındaki ilişki söz edilerek dil ve oyunu temel alan bazı bilimsel çalışmalara yer verilmiştir. Yedinci bölümde, hayal oyunlarını geliştirmek için yapılan çeşitli çalışmalara ve yaratıcı oyunlarda ortam yaratma konusunu ele alan araştırma sonuçlarına değinilmiştir. Ev ortamı, okul, kütüphane ve oyun alanlarının oyunlardaki öneminden söz edilmiştir.

Sekizinci bölümde, çocukların televizyon izleme oranları ve yaratıcılıkları arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur. Bilişsel-duyuşsal teorisinin televizyonla ilgili kuramları ele alınarak televizyon ve çocuk davranışları konusunda yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Dokuzuncu bölümde, yaratıcı oyunların çocuğun kendini yapılandırmasındaki ve uyum sağlamasındaki etkisi ele alınmıştır. Ailelerle ilgili yapılan araştırmalardan ve klinik çalışmalardan yola çıkılarak bazı yaklaşımlar ortaya konmuştur.

Onuncu bölümde, hayali oyunların, ileri çocukluk dönemindeki yeri üzerinde durulmuştur. Bu dönemde çocukların hayallerini, yaratıcı dramatik oyunlarla yansıttıkları belirtilerek çeşitli örnekler verilmiştir. On birinci bölümde, yetişkinlikteki yaratıcılık ile hayal gücü arasındaki ilişkiyi ortaya koyan araştırmalara yer verilmiştir. Her bölüm için yararlanılan kaynakların dipnotları, kitabın son kısmında "Notlar" başlığı altında sunulmuştur.

Genel olarak kitapta, çocukluk ve ergenlik dönemindeki yaratıcılığın temelleri ve özellikleri anlatılmıştır. Bunun için oyun terapilerinden, ailelerin görüşlerinden, kurgu kitaplardan, anılardan, biyografilerden ve klinik bilgilerden yararlanılmıştır. Bu sayede okura, konuya geniş bir açıdan bakabilme olanağı sağlanmıştır. Kitap aileler, yazarlar, öğretmenler, özellikle de bu alanda çalışan araştırmacılar için yararlı bir kaynaktır.

Kaynak: Singer, D.G., Singer, J.L. (1998). *Çocuklarda Yaratıcılığın Gelişimi*. Çev. Nurdan Cihanşimul. Gendaş Yayınları. İstanbul.